

Hagyomány és átváltozás
Jávai wayang bábok és Gaál József kortárs képzőművész alkotásai
című kiállítás (NKA 3906/10537)

2013. november 21-én nyílt meg a **Hagyomány és átváltozás. Jávai wayang bábok és Gaál József kortárs képzőművész alkotásai című kiállítás** a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeumban. A kiállítás Zboray Ernő indonéz gyűjteményéből az 1920-as években Nyugat-Jáván vásárolt, 19. századi *wayang golek* bábkészletének a Hopp Ferenc Múzeumban őrzött darabjait együtt mutatja be, Gaál József kortárs magyar képzőművész „*wayang inspirációval*”, mintegy a művészetet segítségül hívva párbeszédet kezdeményezve két, egymástól távoli kultúra között. Ennek megfelelően, a közel száz műtárgyat felvonultató kiállítás két nagyobb tematikus egységre bontható. A bemutatott alkotások között láthatók Gaál József *Wayang inspiráció* címet viselő animációs rövidfilmjei is. A jávai hangulatot autentikus helyi népzene idézi fel, a *wayang* hagyományából táplálkozó kortárs műalkotások létrejöttének körülményeiről, szellemi háttéréről pedig a művésszel készült riportfilmből tudhat meg további részleteket a látogató.

A kiállítás nyelve: magyar / angol

A kiállítás zárásának tervezett időpontja: 2014. augusztus 31.

Elnyert támogatás: 2.880.000 Ft

Látogatószám a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeumban: 2450 fő 2014. április 24-ig; a kiállítás jelenleg is áll, 2014. augusztus 31-én zár.

Kiállításához kapcsolódóan megtartott rendezvények: szatellit programok, és családi napok (lásd alább)

A kiállításához magyar-angol nyelvű katalógus készült (mellékelve). Továbbá múzeumpedagógiai foglalkoztató füzet is készült (másik pályázatból finanszírozva).

A pályázati beszámoló online elérhető az Iparművészeti Múzeum honlapjáról, az alábbi címen: <http://www.imm.hu/palyazatibeszamolok>

A kiállításról további információk elérhetőek az Iparművészeti Múzeum honlapján: <http://www.imm.hu/hu/exhibits/view/269>

Katalógus

Hagyomány és átváltozás. Jávai wayang bábok és Gaál József kortárs alkotásai.

Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2013. 63 p., ill.

Tartalom / Contents:

- 7 | Bevezetés
- 9 | Introduction
- 13 | Brittig Vera: Zboray Ernő hagyatéka a Hopp Ferenc Múzeumban
- 29 | Vera Brittig: The legacy of Ernő Zboray in the Ferenc Hopp Museum
- 39 | Gaál József: Hagyomány és átváltozás
- 51 | József Gaál: Tradition and metamorphosis
- 60 | Gaál József életrajza | Biography of József Gaál
- 63 | Kiejtési mutató, rövidítések | Abbreviations

A kiállítás

A kiállítótérben a 19. századi, Zboray Ernő gyűjtéséből származó *wayang* bábok öt tematikus egységben jelennek meg Gaál József kortárs alkotásai mellett.

A bevezető folyosón felnagyított archív fotó idézi fel a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeumban 1931-1933 között Zboray gyűjteményéből rendezett *wayang* kiállítást, és itt látható Gaál József két nagyméretű, a jávai árnyjátékok hatására készült rizspapír képe.

A második egységben a hagyományos jávai bábjáték műfajokra utaló egy-egy tárgyat helyeztünk el, valamint itt peregnek Gaál József *Wayang inspiráció* című animációs filmjei is. Vásznon mögött forgó állványon mutatjuk be egy *wayang kulit* báb árnyképét, melyet a látogatók maguk hozhatnak mozgásba.

A harmadik kiállítási egységben Gaál József alkotásai és Zboray Ernő gyűjteményéből a mindenekelőtt azokat inspiráló úgynevezett *erdei emberek* és bohóc bábfigurák, kellékbábok állnak folytonos párbeszédben egymással.

A negyedik egységben egy hagyományos nyugat-jávai bábszínpad elrendezését követve állítottuk ki gyűjteményünk *wayang golek* bábjait, valamint Gaál József kortárs bábjait. Itt mutatjuk be szerkezeti ábra segítségével a bábok felépítését. Mozgatásukat a látogatók erre a célra kihelyezett bábokon próbálhatják ki.

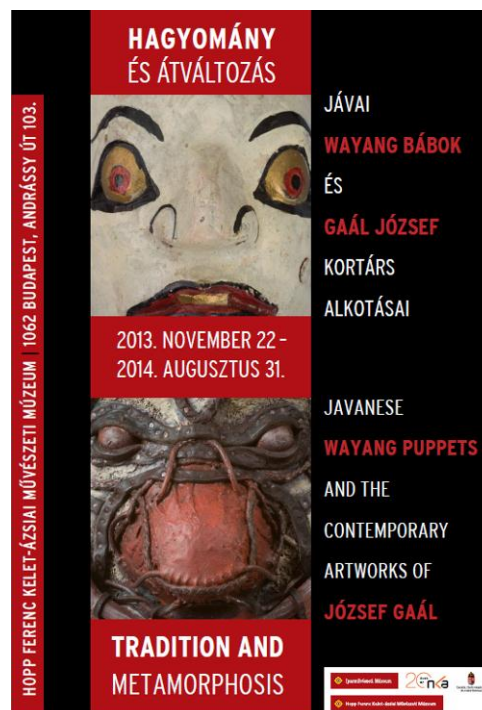
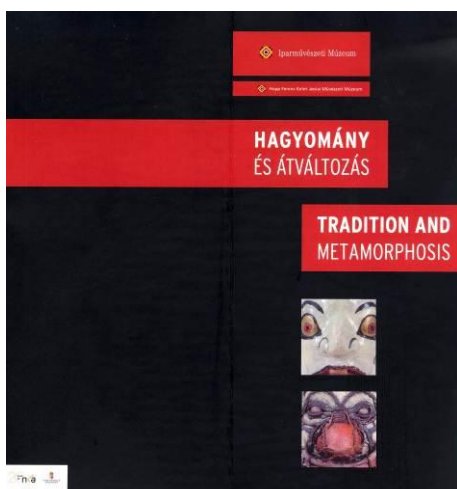
A múzeumpedagógiai foglalkoztató teremben a kiállított műtárgyakat – elsősorban a fiatalabb korosztály számára – tágabb kontextusba helyezik Gaál József vázlatrajzai, valamint egy közép-jávai gamelán zenekar, és néhány további tárgy (pl. gamelán zenekar makettje, hagyományos jávai batik technikával készült textilek) a múzeum délkelet-ázsiai gyűjteményéből.

Képek a kiállításról:

A kiállításhoz meghívó, molinó és plakátok készültek:

FENNTARTÓ PROGRAMOK

(múzeumpedagógiai alkalmak, szakmai programok, tárlatvezetés a kiállító képzőművésszel)

Az időszaki kiállításban több alkalommal került sor szakvezetésre Gaál Józseffel, a kiállító művésszel (az egyébként heti rendszerességgel megvalósuló tárlatvezetésekén kívül), melynek során a látogatók közvetlenül ismerhették meg a kortárs alkotások létrejöttének gondolati hátterét, műhelytitkait, az alkotás folyamatát.

DÁTUM	MEGNEVEZÉS	ALKALOM
2013.11.21.	szakvezetés	1
2013.11.23.	szakvezetés	1
2013.11.26	szakvezetés, egyetemi óra	1
2013.12.14.	múzeumpedagógiai foglalkozás	1
2014.02.15.	szakvezetés	1
2014.03.22.	szakvezetés	1
2014.04.08.	szakvezetés, egyetemi óra	1
		Össz.: 7 alkalom

Szatellit programok elsősorban ún. családi napok alkalmával valósultak meg, melyek alapvetően törekedtek minden korosztály megszólítására. A családi napok programjai ennek megfelelően rendszerint tartalmaztak szakmai előadást, valamint múzeumpedagógiai foglalkozást – a programok a kiállító képzőművész részvételével jöttek létre.

Családi nap (I-II.): *Jávai tradíció – keresztény tanítások* (2013. 12. 14-15.)

A Hagymány és átváltozás - Jávai wayang bábok és Gaál József kortárs alkotásai című időszaki kiállítás az indonéz szigetvilág egyik legismertebb művészeti ágát, a wayangot értelmezi újra. A hagyományok és szigorú szabályok által kötött, ám mégis rugalmas műfaj a keresztény tartalmak közvetítésére is lehetőséget teremt. A karácsonyi programon előadások, kézműves foglalkozások kínálnak újabb nézőpontokat az indonéz szigetvilág művészetének megismeréséhez.

Ajándék? Csomagolás? Segítünk!
A családi hétvégi a múzeum shopban megvásárolt termékekhez díszcsomagolást biztosítunk.

PROGRAMOK
december 14. szombat
10.00-13.30 kézműves foglalkozás
13.30-15.30 közös rajzolás Gaál József kortárs művésszel
16.00 órától Nyitogató Bábcsoport előadása
december 15. vasárnap
10.00-13.00 kézműves foglalkozás
16.00-17.30 Brittig Vera előadása „A jávai wayang hagyomány keresztény változatáról”

HÓPP FERENC KELET-ÁZSIAI MŰVÉSZETI MÚZEUM
1066 BUDAPEST, ANDRÁSSY ÚT 103 • WWW.MM.HU

KARÁCSONYI PROGRAM JÁVAI HANGULATBAN - JÁVAI TRADÍCIÓ - 2013 DECEMBER 14-15.

Szerzők: Brittig Vera, Gaál József

Hagyományok és átváltozás

A Hagymány és átváltozás – Jávai wayang bábok és Gaál József kortárs alkotásai című időszaki kiállítás az indonéz szigetvilág egyik legismertebb művészeti ágát, a wayangot értelmezi

újra. A hagyományok és szigorú szabályok által kötött, ám mégis rugalmas műfaj a keresztény tartalmak közvetítésére is lehetőséget teremt. A karácsonyi programon kézműves foglalkozások, közös rajzolás Gaál József képzőművésszel, a Nyitogató Bábcsoport előadása, és Brittig Vera szakmai előadása „A jávai wayang hagyomány keresztény változatáról” kínált újabb nézőpontokat az indonéz szigetvilág művészetének megismeréséhez.

Közösségi alkalom (I.): *Bábszínházi világnap alkalmából elkövetett bábtett* (2014. 03. 21.)

Március 21-e a meteorológiai tavasz kezdete és egyben a bábszínház világnapja is volt, mely alkalommal a magyar nyelvű bábművészet műfaji sokszínűségével ismerkedhetett meg minden kedves érdeklődő új és váratlan körülmények között. A Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum is részese volt a hagyományteremtő alkalomnak, melynek során előadóművészek reagáltak a *Hagyomány és átalakulás - Jávai wayang bábok és Gaál József kortárs alkotásai* című időszaki kiállítás témájára.

Világjáró Marionettek * Sarkadi Bence marionett művész etűd-előadása

No, megállj csak Kancsil! * indonéz mesejelenetek a Marica Produkció – Sz. Nagy Mária, Philipp György, Tárnok Marica bábművészek – előadásában

Családi nap (III.): *Tavaszkedzet* (2014. 03. 22.)

A bábszínházi világnap megünneplése után, tavaszkezdő családi program keretében kulturális hétvégére vártunk minden kicsit és nagyot. Szakmai tárlatvezetés során a jávai *wayang* archaikus, szigorú szabályok által kötött, mégis rugalmas műfajával ismerkedhettek meg az érdeklődők, melyeket Gaál József kortárs művei aktualizáltak. Ezt követően a bábművészet jeles képviselői szólították meg – nemcsak – a gyermekkorosztályt. A Színes Falu Csoport mongol mesefeldolgozását követően Gaál József kortárs képzőművész a bohócfigurák átváltozásáról beszélt saját művein keresztül, majd gamelán zenészek elméleti és gyakorlati bevezető után a közép-jávai gamelán különleges, az

európai fül számára kihívásokkal és ismeretlen kincsekkel teli zenei világába kalauzoltak el mindenkit.

Családi nap (IV.): *Indonéz nap* (2014. 04. 26.)

2014. április 26-án, szombaton, 14 óra–18 óra között a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum szeretettel vár minden érdeklődőt családi hétvégéjére. A kerti programok során élő gamelán kísérettel jávai táncok kerülnek bemutatásra, köztük a *Tari Satria*, Közép-Jáváról, Yogjakartából szármázó tánc, mely elsősorban férfiak által előadott táncok mozdulataiból építkezik; erőteljes zenei

kísérete a tánc karakterét hangsúlyozza, mely a csatába induló nemes harcos felkészülését játssza el. A nyugat-jávai *Tari Jaipong* (*Jaipong-ronggeng beken*) pedig igen népszerű, már-már kihívó tánc, hagyományosan az esküvők kötelező eleme; hangsúlyos dobjátékra épülő zenei kísérete arab hatásról tanúskodik, dinamikus mozdulatsora a helyi harcművészet, a *pencak silat* mozdulataiból merít. Az előadásokat követő workshopokon szakértők segítenek mind a jávai táncok, mind a gamelán zene elsajátításában, közben kézműves pavilon és indonéz ruhapróba áll az érdeklődők rendelkezésére.

Múzeumpedagógiai program

Az időszaki kiállításhoz meghirdetett múzeumpedagógiai program két munkacímen (Életre kelt árnyékok, Metamorfózis) ajánl foglalkozásokat elsősorban a gyermekkorosztálynak.

Kiterjesztett múzeumpedagógiai programok:

- I. *Az Esőkirály és a szépséges Jázminvirág* jávai témájú, illusztrációs mesepályázat (2014. 03.31-i határidővel és 2014. 06.07-i kiállítás és díjátadó)
- II. „*Bábátalakulás*” *lépésről-lépésre*: a kiállításhoz készült interaktív foglalkoztató füzetrel visszaküldött alkotások tervezett táblókiállítása (2014-es Múzeumok Éjszakáján)

Múzeumpedagógiai foglalkoztató kiadvány Gaál József kortárs képzőművész rajzaival

Az időszaki kiállításhoz tervezett interaktív múzeumpedagógiai foglalkoztató füzet a kiállítás témájára szorosan reagál, miközben a felhasználónak, életkori megkötés nélkül teljes szabadságot ad. A kiállító kortárs művész, Gaál József rajzai alapján a kiállítás tematikájára, „*Hagyomány és átváltozás*” egyértelmű visszacsatolást jelent a füzetet használónak a szabad képzettársítása, melyet rajzban realizálhat a kiállított műtárgyak alapján. A vállalkozó kedvűek számára az elkészült munka a múzeumba visszaküldhető, egyfajta rajzpályázati részvétellel egyenértékű, hiszen a legjobb visszaérkezett alkotásokból a 2014-es Múzeumok Éjszakáján tablókiállítás lesz látható.

